

Vážený pan

Ing. Jan Marek

ředitel Odboru podpory Rady pro výzkum, vývoj a inovace
Úřad vlády ČR

Praha

Praha 21. února 2022
Č. j.: AV CR 1425/2022 OMS

Vážený pane řediteli,

v návaznosti na Váš dopis ze dne 11. února 2022, prostřednictvím něhož z pověření Rady pro výzkum, vývoj a inovace žádáte o poskytnutí rámcového popisu aktivit plánovaných Akademií věd ČR (dále jen „AV ČR“) jako příspěvek k předsednictví České republiky v Radě EU (dále jen „CZ PRES“), Vám s potěšením mohu sdělit následující.

AV ČR si uvědomuje význam, jaký předsednická funkce přináší pro zemi, která na období půl roku přebírá zodpovědnost za zajištění chodu Rady EU. AV ČR vnímá CZ PRES nejen jako příležitost pozvednout renomé České republiky v očích zbytku evropského společenství, ale také jako možnost přenést do popředí témata, která jsou z českého pohledu aktuální a důležitá.

Mezi otázky, které si podle AV ČR zasluhují mezinárodní pozornost a Česká republika může k jejich řešení nabídnout svoji expertizu a vhled, patří tato tři témata zvolená Akademickou radou AV ČR jako institucionální priority pro CZ PRES: (1) nízkoemisní a bezpečná energetika, (2) odolná společnost a (3) bezpečné potraviny a geneticky modifikované organismy (GMO). Každý z uvedených tematických okruhů je podrobněji rozepsán níže.

(1) Nízkoemisní a bezpečná energetika

S ohledem na nutnost čelit globálním klimatickým změnám a dlouhodobou neudržitelnost využívání fosilních paliv, na kterých je postavena ekonomika velké části světa, je transformace energetického sektoru zásadní a neodkladnou otázkou, kterou nezbytně musí v rámci svého předsednictví řešit i Česká republika. AV ČR díky širokospektrálnímu výzkumu potenciálních energetických zdrojů budoucnosti může k debatě o udržitelném a environmentálně šetrném energetickém mixu EU svými znalostmi významně přispět. Na programy jsou předběžně dvě akce, na kterých se AV ČR organizačně podílí.

První událost, věnovaná výzvám pro ukládání energie, je plánována na 29.-31. srpna 2022. Akce je pořádána ve spolupráci s Ústavem fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, Fritz-Haberovým institutem Společnosti Maxe Plancka a berlínským centrem asociace Helmholtz. Diskuse by měla vést k formulaci klíčových technologických výzev, které dosud brání široké náhradě fosilních paliv obnovitelnými zdroji energie, jak předpokládá Zelená dohoda pro Evropu. Příspěvek AV ČR se bude zabývat možnostmi dekarbonizace chemického průmyslu v EU/ČR.

Druhá konference, do níž je vedle AV ČR zapojeno Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a Ústav jaderného výzkumu Řež, proběhne ve dnech 9.-10. listopadu 2022. Jejím nosným tématem bude Evropský strategický plán pro energetické technologie (tzv. SET-Plan), jehož účelem je podpora nízkouhlíkových technologií v sektoru energetiky. AV ČR v rámci akce odpovídá za problematiku jaderné fúze.

Kromě uvedených aktivit má AV ČR v úmyslu v průběhu podzimu představit české veřejnosti expozici *Energy The Smart Way*, která je v těchto dnech prezentována na EXPO v Dubaji.

(2) Odolná společnost

Nemoc covid-19 postihla a na určitou dobu ochromila celý svět. Výzkumy však ukazují, že sociální, ekonomické a politické důsledky této pandemie zasáhly tvrději ty státy, které měly svou odolnost oslabenu předchozím vývojem. Kromě krizí zdravotního charakteru musí být současná společnost připravena vyrovnat se s celou řadou dalších výzev od otřesů v rámci sociálního systému přes environmentální katastrofy a klimatické změny po hrozby v podobě kybernetických útoků a šíření dezinformací. AV ČR zamýšlí adresovat téma společenské resilience v rámci CZ PRES komplexně prostřednictvím několika provázaných akcí.

Na podzim (orientačně ve druhé polovině října či v listopadu) se uskuteční mezinárodní konference na téma odolnost demokratického politického systému v časech krizí a turbulencí. Na prosinec je naplánováno sympóziu, kde budou diskutovány principy/vrstvy sociální resilience. Události bude předcházet série panelových debat pořádaná od září do listopadu 2022.

(3) Bezpečné potraviny a geneticky modifikované organismy (GMO)

Zajištění udržitelnosti produkce potravin patří k základním podmínkám pro přežití lidstva. Otázka nabývá na důležitosti nejen v souvislosti se stoupající spotřebou v důsledku růstu lidské populace, ale i v kontextu změn klimatu, které kladou pro zemědělskou výrobu nové výzvy. Ke zvýšení výnosnosti zemědělského sektoru EU, aniž by docházelo k degradaci životního prostředí, mohou přispět inovativní metody šlechtění rostlin, tzv. nové genomické techniky, které však evropská legislativa – na rozdíl od mnoha jiných částí světa – striktně omezuje. Česká republika se v rámci EU řadí v otázce využití nových genomických technik mezi podporovatele, což potvrzuje také úmysl Ministerstva zemědělství ČR zahrnout téma mezi své priority.

AV ČR se bude otázkou udržitelnosti evropského zemědělství za použití nových genomických technik zabývat v rámci konference spolupořádané s mezinárodní sítí EU-SAGE, která sdružuje rostlinné biology z celé Evropy. Akce má přispět k debatě o bezpečnosti využití těchto metod v praxi pomocí vědecky podložených zjištění a umožnit věcné a o fakta opřené ohodnocení jejich významu pro konkurenceschopnost zemědělské produkce v EU.

AV ČR je přesvědčena o vysoké relevanci uvedených témat z hlediska České republiky a je otevřena další diskusi se státním sektorem o možnostech podpory plánovaných akcí ze strany jednotlivých resortů a Úřadu vlády ČR.

Se srdečným pozdravem

